

Sikringsstyrelsens behandlingstid i erhvervsmedicinske sager

Udtalt, at sikringsstyrelsens behandlingstid af to sager om eventuel anerkendelse af erhvervssygdomme var urimelig langvarig i forhold til de skadelidte.

FOB nr. 80.691

Opfølgning af tidligere meddelelse til de skadelidte, når behandlingen af sagen trækker ud.

(J. nr. 1980-1094-04 og 1980-1182-04).

I september og oktober 1980 modtog jeg to henvendelser, der rejste forskellige spørgsmål vedrørende den tid, der medgik til sikringsstyrelsens behandling af sager om anerkendelse af erhvervssygdomme.

Den første henvendelse (fra A) vedrørte spørgsmålet om eventuel anerkendelse af visse forgiftningssymptomer, som han som sprøjtemaler havde pådraget sig som erhvervssygdom. På det tidspunkt, da jeg tog stilling til klagen (i april 1981), var der medgået ca. 13 måneder til sagens behandling i sikringsstyrelsen.

Den anden henvendelse (fra B) vedrørte spørgsmålet om eventuel anerkendelse af en ryglidelse som erhvervssygdom. Til denne sags behandling i sikringsstyrelsen medgik der i alt 15 måneder.

Bortset fra klagerne over den lange behandlingstid var der rejst følgende to spørgsmål:

1. udformningen af sikringsstyrelsens standardformular (blanket 40) til orientering af de skadelidte om behandlingen af deres sager;
2. i sagen vedrørende ryglidelsen oplyste B, at han ved gentagne henvendelser til sikringsstyrelsen forgæves havde forsøgt at få oplyst, hvornår sagen kunne forventes at være færdigbehandlet.

I anledning af de to klager modtog jeg udtalelser fra sikringsstyrelsen og socialministeriet af henholdsvis 17. december 1980 og 19. januar 1981. Jeg modtog endvidere sagernes akter.

I sin udtalelse af 17. december 1980 i anledning af A's klage gav sikringsstyrelsen følgende generelle oplysninger om sagsbehandlingen i sager om anerkendelse af erhvervssygdomme:

»Den blanket ... som læger benytter, blev udarbejdet af sikringsstyrelsen, efter at det ved lov nr. 272 af 26. maj 1976 om ændring af ulykkesforsikringsloven var pålagt læger/tandlæger pligt til at anmelde erhvervssygdomme til sikringsstyrelsen.

For at forøge anmeldelsesfrekvensen udarbejdede sikringsstyrelsen i forståelse med arbejdstilsynet ... helt enkle blanketter, der kræver et minimum af arbejde fra lægens side.

Efter lovændringen i 1976 er antallet af anmeldelser af erhvervssygdomme steget fra ca. 450 tilfælde i 1975 til ca. 4000 tilfælde i 1979, og anmeldelserne har i 1980 vist fortsat stigende tendens.

De oplysninger, der indeholdes i blanketten, er meget sparsomme og blanketten er kun at betragte som en indgangsport til den videre behandling af sagerne. En sådan anmeldelse gør det derfor normalt nødvendigt at indhente yderligere oplysninger af såvel arbejdsmæssig som lægelig art. Dette bidrager til at forlænge behandlingen af disse sager i begyndelsesstadiet.

Man skal i denne forbindelse bemærke, at da der er mangel på læger med kendskab til arbejdsmedicin, vil behandlingstiden foruden af styrelsens kapacitet for en stor del afhænge af, hvor længe det varer at indhente ønskede specialerklæringer m.v. Det skal herved anføres, at flere speciallæger i perioder lukker for tilgang af yderligere undersøgelser på grund af overvældende travlhed, hvilket også gælder for flere af de arbejdsmedicinske klinikker. Når det i mange tilfælde er vanskeligt for styrelsen at angive den forventede ekspeditionstid mere nøjagtigt, hænger det bl. a. sammen med, at styrelsens behandling af sagerne er afhængig af modtagelse af speciallægeerklæringer udefra, og at styrelsen som nævnt ovenfor kun har begrænset indflydelse på, hvor lang tid det tager at indhente sådanne erklæringer.

Det skal endeligt tilføjes, at selv om afgørelse af spørgsmålet om anerkendelse/afvisning af en lidelse, der er anmeldt som formodet erhvervsbettinget, kan trække i langdrag, kan afgørelsen af erstatningsspørgsmålet i tilfælde af anerkendelse til gengæld ofte træffes umiddelbart efter anerkendelse.«

I sin udtalelse i anledning af B's klage anførte sikringsstyrelsen, at en sagsbehandlingstid som i det foreliggende tilfælde kun »kan beklages, men ... desværre ikke (kan) anses for ualmindelig for tiden«.

Vedrørende det første af de to specielle spørgsmål, der er nævnt ovenfor s. 691, anførte sikringsstyrelsen i sin udtalelse i anledning af A's klage til mig følgende:

»For så vidt angår spørgsmålet om udformningen og anvendelsen af sikringsstyrelsens standardformular, blanket 40, bør der efter sikringsstyrelsens opfattelse sondres mellem sagsbehandlingen før en arbejdsskades anerkendelse og sagsbehandlingen efter anerkendelsen.

For så vidt angår tiden efter anerkendelse må det ved bedømmelse af blanket 40 tages i betragtning, at sikringsstyrelsen samtidig med udsendelse af anerkendelsesskrivelsen til den skadelidte vedlægger en folder, som bl. a. oplyser om sagsgangen i almindelighed.

Under sagens viderebehandling efter anerkendelsen holdes skadelidte, foruden eventuelt med bl. 40, løbende orienteret om sikringsstyrelsens fremskaffelse af yderligere lægelige oplysninger, ... ligesom der også kan forekomme skriftlige forespørgsler til skadelidte inden sagens afgørelse.

For så vidt angår tiden forud for anerkendelsen er forholdet anderledes. Afgørelsen af, om et tilfælde kan anerkendes som hørende under loven, træffes i det store flertal af sager i løbet af ganske få dage, efter at sagen er modtaget i sikringsstyrelsen, således at underretning til skadelidte om sagens stilling ikke kommer på tale. I særlige tilfælde og for så vidt angår erhvervssygdomme ikke helt sjældent kan anerkendelsesspørgsmålet trække ud. Således vil det ofte i erhvervssygdomssager være nødvendigt, foruden at indhente journaludskrifter fra sygehuse, at søge nærmere oplysning, eventuelt gennem arbejdstilsynet om arbejdspladsens forhold og at lade foretage en lægeundersøgelse for at få fastslået, om der foreligger en nærmere angiven sygdom. Der vil herudover herefter ofte foreligge lægelig tvivl om den konstaterede

lidelses sammenhæng med forholdene på arbejdspladsen. I disse tilfælde har skadelidte ikke modtaget den ovennævnte folder og en del af ekspeditionen vil ske uden at skadelidte impliceres.

Sikringsstyrelsen må på dette sidste område konstatere, at man nok savner en bedre underretningsform til den skadelidte end den nu anvendte blanket 40, der på grund af ovennævnte forhold taler om »en vis tid«. Sikringsstyrelsen vil derfor udarbejde en ny blanket til formålet, specielt for så vidt angår erhvervssygdomme. Blanketten er tænkt i et særligt afsnit i stedet for bemærkninger om »en vis tid«, at oplyse skadelidte om, at sikringsstyrelsen i erhvervssygdomssager sædvanligvis må indhente supplerende oplysninger, f. eks. fra arbejdsgiver(e), arbejdstilsynet, Arbejdsmedicinsk Klinik, sygehus m.v., samt eventuelt foranledige skadelidte undersøgt af speciallæge. Endvidere vil det blive nævnt, at fremskaffelse af sådanne oplysninger erfaringsmæssigt kan tage nogen tid, således at det påregnes at kunne vare op til nogle måneder før sikringsstyrelsen vil være i stand til at træffe afgørelse af, om lidelsen kan henføres under loven med deraf følgende mulighed for at yde erstatning.

Styrelsen har overvejet det af ombudsmanden berørte spørgsmål om automatisk at følge meddelelser til skadelidte på bl. 40 op inden for en frist af 3 måneder. Styrelsen finder imidlertid ikke for tiden at kunne etablere en sådan ordning. Journalsystem og personaleressourcer samt et stadig stigende antal sager fra ca. 18.000 nye anmeldelser i 1974 til ca. 24.000 i 1979 og forventet ca. 25.000 i 1980 vil næppe for tiden gøre det muligt at administrere ordningen med den sikkerhed, en sådan procedure efter styrelsens opfattelse må kræve. Styrelsen forbereder imidlertid i samarbejde med administrationsdepartementet og Datacentralen/Regnecentralen at lade journaliseringen og styringen af styrelsens sager foregå via EDB. Man regner med at etablere en automatisk fremtagelse af sager med henblik på at holde en skadelidt underrettet.

Det er foreløbig ved interne instrukser (5/1977 og 4/1978) pålagt sikringsstyrelsens medarbejdere at holde skadelidte underrettet, når en sag trækker ud, herunder oplyse, hvorpå sagen beror og så vidt muligt tillige oplyse om, hvornår man påregner, at en afgørelse vil foreligge.

Med henblik på at styrke serviceniveauet, vil sikringsstyrelsen over for medarbejderne indskærpe underretningspligten, jfr. intern meddelelse nr. 4 i 1978. Herudover vil sikringsstyrelsen som nævnt udarbejde en ny blanket til anvendelse specielt i erhvervssygdomssager. Blanketten er tænkt anvendt straks efter, at sikringsstyrelsen har modtaget anmeldelse om en eventuel erhvervsbettinget lidelse.«

Vedrørende det andet af de to specielle spørgsmål, der er nævnt ovenfor s. 691, anførte sikringsstyrelsen i sin udtalelse i anledning af B's klage følgende:

»Hvad angår (B's) henvendelser til sikringsstyrelsen skal bemærkes, at det ikke fremgår af sagen, at sådanne har fundet sted. Styrelsen vil dog ikke udelukke, at sådanne henvendelser er sket, idet kontoret på grund af travlheden har set sig nødt til at skønne i det enkelte tilfælde, om der måtte være grundlag for udarbejdelse af rapport til sagen.

I sagens anledning har man over for kontoret understreget, at såfremt der ikke skrives rapport, må det i hvert fald altid noteres på sagen, eller, hvis den ikke er til rådighed, på kartotekskortet, at forespørgsel om sagens gang har fundet sted og dato herfor.«

I sine udtalelser af 19. januar 1981 i anledning af de to klager henholdt socialministeriet sig til sikringsstyrelsens udtalelser.

I anledning af B's klage over sikringsstyrelsens behandlingstid anmodede jeg i skrivelse af 19. februar 1981 sikringsstyrelsen om en udtalelse om, hvilke generelle foranstaltninger styrelsen ville gennemføre med henblik på at løse eller begrænse de problemer, der opstår i forbindelse med den lange behandlingstid i disse sager. I den anledning meddelte sikringsstyrelsen mig i skrivelse af 17. marts 1981, at styrelsen havde anmodet socialministeriet om en forøgelse af styrelsens ressourcer, således at antallet af medarbejdere blev forøget, samtidig med at antallet af de lægetimer, som er til styrelsens rådighed på konsulentbasis, blev sat op. Sikringsstyrelsen oplyste, at antallet af sager om anerkendelse af erhvervs sygdomme fortsat var stigende, og henviste til, at sikringsstyrelsen ikke har indflydelse på sagsbehandlingstiden i de arbejdsmedicinske klinikker, hos speciallæger og forsikringsselskaber, hvorfra sikringsstyrelsen i vidt omfang må indhente erklæringer til brug for sagernes behandling.

Vedrørende den samlede sagsbehandlingstid udtalte jeg i skrivelser til A og B, at der til sagernes behandling var medgået så lang tid (som nævnt henholdsvis 13 og 15 måneder), at det i forhold til A og B måtte forekomme urimeligt.

Jeg gjorde sikringsstyrelsen bekendt med min opfattelse af behandlingstiden, men jeg fandt ikke grundlag for at formulere min tilkendegivelse til sikringsstyrelsen som en kritik. Jeg henviste i den forbindelse til sikringsstyrelsens oplysninger om, at sagens lange behandlingstid havde sammenhæng med generelle problemer vedrørende behandlingen af sager om anerkendelse af erhvervs sygdomme, herunder vedrørende oplysningsgrundlaget på indledningsstadiet, det samlede sagsantal og speciallægekapaciteten, og til, at sikringsstyrelsen (og socialministeriet) overvejede spørgsmålet om eventuelt at tilføre sikringsstyrelsen yderligere ressourcer med henblik på en nedbringelse af sagsbehandlingstiden.

Jeg anmodede sikringsstyrelsen og socialministeriet om underretning om, hvad der videre sker med hensyn til dette spørgsmål.

Jeg gav dog samtidig over for sikringsstyrelsen udtryk for, at det var ønskeligt - særlig på grund af den lange ventetid hos speciallæger og klinikker, som sikringsstyrelsen er uden indflydelse på - at sagernes behandling blev tilrettelagt med henblik på en hurtig videre ekspedition i de situationer, hvor den videre behandling af sagen ikke forudsatte en egentlig stillingtagen (til sagens realitet).

Jeg meddelte desuden sikringsstyrelsen, at jeg gik ud fra, at styrelsen - under hensyn til den meget lange tid, der allerede var medgået til behandlingen af A's sag - ville søge den afsluttende behandling af sagen fremskyndet mest muligt. Jeg bad sikringsstyrelsen underrette mig om styrelsens afgørelse i sagen.

Vedrørende det første af specialspørgsmålene, der er nævnt ovenfor s. 691, anførte jeg i min skrivelse til A følgende:

»Som det fremgår af sikringsstyrelsens udtalelse af 17. december 1980 i anledning af Deres klage, har sikringsstyrelsen taget initiativ til udarbejdelse af en ny blanket til underretning til de skadelidte om behandlingen af deres sag.

Jeg har anmodet om underretning om resultatet af sikringsstyrelsens overvejelser, og jeg finder ikke grundlag for nu at foretage yderligere vedrørende dette spørgsmål.

For så vidt angår spørgsmålet om opfølgning af underretningen til skadelidte (gennem blanket nr. 40) har sikringsstyrelsen henvist til, at styrelsens ressourcer ikke for tiden tillader etablering af en ordning, hvorefter underretninger til skadelidte automatisk følges op inden for en frist af ca. 3 måneder.

Det er klart, at en iagttagelse af statsministeriets cirkulærskrivelse af 12. oktober 1973 (indskærpet ved statsministeriets cirkulærskrivelse nr. 221 af 11. september 1978) om orientering til ansøgere eller klagere i tilfælde, hvor behandlingen af en sag trækker ud, i et vist - dog ret begrænset - omfang er ressourcekrævende, og at dette navnlig vil kunne mærkes i en styrelse, der i forvejen har ressourceproblemer (behandlingstidsproblemer). På den anden side må cirkulærskrivelsen (sammenholdt med dens tilblivelsesmåde, jfr. Folketingstidende 1977-78, tillæg B, spalte 1731 ff.) betragtes som udtryk for, at der bør bruges ressourcer til den omhandlede service over for klagere og ansøgere, og at behovet for denne service netop er størst på sagsområder med behandlingstidsproblemer.

Efter min opfattelse er det derfor rigtigst og nødvendigt for en iagttagelse af statsministeriets cirkulærskrivelse, at ansøgere eller klagere i tilfælde, hvor de ikke har fået en blot omtrentlig oplysning om, hvor lang tid der forventes at kunne medgå til sagens behandling, på ny efter nogen tid - der næppe bør være væsentligt mere end ca. 3 måneder efter meddelelsen om, at besvarelsen kan tage en vis tid - modtager underretning om, hvad behandlingen af deres sag beror på, og så vidt muligt om, hvornår afgørelsen vil foreligge.

På den anden side må spørgsmålet om opfølgning af underretningen til ansøgere og klagere vurderes i lyset af, hvilke generelle oplysninger der er givet om sagens behandling. Som nævnt har sikringsstyrelsen taget initiativ til at udarbejde en ny standardformular, der skal give de skadelidte underretning om behandlingen af sager om anerkendelse af erhvervs-

sygdomme. Yderligere regner sikringsstyrelsen med pr. 1. januar 1982 at indføre et EDB-system til styringen og journaliseringen af sikringsstyrelsens sager, som vil gøre det muligt at etablere en automatisk fremtagelse af sager med henblik på eventuelt at holde skadelidte underrettet.

Jeg finder herefter ikke, at jeg har tilstrækkeligt grundlag for på nuværende tidspunkt at foretage yderligere vedrørende dette klagepunkt.

Jeg har anmodet om underretning om sikringsstyrelsens etablering af et EDB-journalsystem.«

Vedrørende det andet specialspørgsmål, der er nævnt ovenfor s. 691, anførte jeg i min skrivelse til B følgende:

»Jeg har meddelt sikringsstyrelsen, at jeg har noteret mig, at det over for det pågældende kontor i styrelsen nu er understreget, at forespørgsler til styrelsen om en sags gang i hvert fald må noteres på sagen eller kartotekskortet med angivelse af, at forespørgsel har fundet sted, og datoen herfor. Jeg finder ikke på det foreliggende grundlag at have tilstrækkelig anledning til at foretage videre med hensyn til dette spørgsmål.«

Den 3. juni 1981 tiltrådte folketingets finansudvalg (aktstykke nr. 386) at udvide sikringsstyrelsens personale med 5 stillinger som akademisk sagsbehandler (AC), 2 stillinger som kontorfunktionær (HK) og 1.248 timer årligt til 2 deltidsansatte, assisterende erhvervsmedicinske læger.

I aktstykket havde socialministeriet særlig henvist til den stigende tilgang af sager om anmeldelse af erhvervssygdomme.